

TÉMA ČÍSLA: KOHO NÁSLEDUJÍ DAVY?

PSYCHOLOGIE, PSYCHOTERAPIE, ŽIVOTNÍ STYL

PSYCHOLOGIE

DNES

S Ludmilou Kameníkovou
o zdraví a emocích

Čím trpí duše ženy,
čím trpí duše muže

Jaký je smysl
vašeho života?

Jak emoce
ovlivňují rozhodování

Jaro Křivohlavý:
Kdy je člověku dobře

ŘÍJEN 2004

10. ČÍSLO, 10. ROČNÍK, CENA 45 Kč
VYDÁVÁ PORTÁL, S.R.O.

ISSN 1211-5886

10

9 771211 588007

Neplodnost partnerský vztah neničí

Páry navštěvující poradnu pro neplodná manželství udávají, že jim problém s početím umožnil objevit v partnerovi skutečného přítele. Z určitého pohledu je dokonce neplodnost hodnocena jako pozitivní událost v životě.

V obecném povědomí je těhotenství běžnou záležitostí, která nastává poté, co se muž a žena rozhodnou počít dítě. Mnohdy žena otěhotní i bez tohoto rozhodnutí. Nežádá je těhotenství nečekanou a nepříjemnou životní komplikací. Pro každý desátý pár je však těhotenství přáním, které zůstává nesplněno.

Neplodnost, kterou některé prameny definují jako neschopnost počít dítě během jednoho až dvou let nechráněného pohlavního styku s normální frekvencí, se zdá být rostoucím problémem na celém světě. Ačkoliv nejsou k dispozici přesná čísla (nechtěná neplodnost se v mezinárodním měřítku systematicky nesleduje), z různých zdrojů zaznívají varovné hlasy. V současnosti Světová zdravotnická organizace (WHO) odhaduje, že problémy s plodností nově prožívají asi 2 miliony párů ročně. Všeobecně se předpokládá, že na každých 100 párů připadá 80 „normálně“ plodných a 4 zcela neplodné. Zbývající páry mají sníženou plodnost, což znamená, že jeden nebo oba rodiče trpí poruchou, která podstatně snižuje pravděpodobnost početí, neznemožňuje však oplodnění zcela. Přibližně 33 % párů z této poslední skupiny zůstane po uplynutí 3 let také bezdětných.

I když vytoužené těhotenství stále nepřichází, není dobré se tím trápit. Při léčbě neplodnosti muž a žena mají žít normálním životem. Úzkost může vést k hormonálním změnám a otěhotnění je pak ještě těžší. To je však teorie, které se těžko dosahuje. V realu je život muže a ženy chtít nechtě ovlivněn.

Otázka, jak neplodnost ovlivňuje partnerský vztah, byla předmětem našeho výzkumného šetření. Ke sběru jsme zvolili dotazníkovou metodu. Protože není vytvořený žádný standardizovaný dotazník, vytvořili jsme dotazník vlastní. Ten jsme pak předložili každému páru, který ordinaci a poradnu pro neplodná manželství v Hradci Králové navštívil. Každý jedinec obdržel svůj vlastní dotazník, který mohl vyplnit sám, nerušen partnerem. Protože poradnu navštěvují většinou oba partneři, byl tak zajištěn přibližně stejný počet dotazovaných mužů a žen. Celkem jsme vyhodnotili 65 dotazníků.

Komu se svěřit?

Zjišťovali jsme mimo jiné, kde klienti získávali informace o neplodnosti, komu se se svým problémem svěřili, jaké postoje mají k adopci a jak neplodnost ovlivnila jejich partnerský vztah.

Ukázalo se, že jak muži, tak ženy obdrželi nejvíce informací o neplodnosti u lékaře. Na druhém místě se u žen objevil internet, časopisy a informační letáky.

Všechny tři zdroje ve stejném počtu případů. Muži na druhém místě jednoznačně uváděli internet. Na třetím místě u žen skončili přátelé, které muži neuvedli vůbec. U mužů se na třetím místě umístily časopisy a na čtvrtém místě informační letáky.

Je možné se domnívat, že jak pro muže, tak pro ženy je diagnostikovaná neplodnost určitou prohrou nejen s přírodou ale i prohrou společenskou, a tudíž jim odhodlání svěřit se někomu s tímto problémem může činit nemalé potíže. Zjišťovali jsme tedy, komu se klienti svěřili jako prvním. Zcela jednoznačně se ukázalo, že touto osobou byl gynekolog – a to jak u žen, tak u mužů. Hlavním důvodem zřejmě je, že se jedná o nejsnadněji dostupného odborného lékaře v této oblasti, lékaře, kterého ženy pravidelně navštěvují a vzhledem k tomu, že jsou na něj z těchto návštěv zvyklé, k němu mívají důvěrnější vztah.

O něco překvapivější je tato skutečnost u mužů. Na gynekologa své partnerky se obracejí i samotní muži, kteří mají podezření, že jsou neplodní. Tím, že muži nemají svého odborného lékaře, prostřednictvím partnerky se dostávají k lékaři jejímu – k lékaři, který tím, že ošetřuje jednoho partnera, stává se jakýmsi „rodinným přítelem“ v intimních záležitostech.

Na druhém místě se jedinci, kteří se začali obávat o plodnost, svěřovali svému partnerovi. Opět tomu tak bylo u mužů i u žen. Důvodem je opora v jejich protějšku.

Na třetím místě uváděly ženy ve stejném množství poradnu a rodiče. Muži uváděli ve stejném množství poradnu a lékaře, ovšem rodiče neuvedli vůbec. Ukázalo se, že o problému neplodnosti neví pouze 4 % rodičů partnerky, kdežto u mužů je to 21 % rodičů. Důvody, proč se muži nesvěřují svým rodičům, mohou být různé – od studu až po špatný vztah. Nabízí se zde též srovnání s výše uvedeným faktem, že muži na rozdíl od žen nezískávali informace u svých přátel. Je možné, že se muži prostě neradi svěřují rodině a blízkému okolí.

Postoje k adopci

Zjišťovali jsme též, jak se neplodné páry staví k možnosti adopce. Pod vlivem veřejného mínění jsme předpokládali, že proti adopci bude více mužů nežli žen. Ukázalo se však, že vzít na sebe zodpovědnost adoptivního rodiče byli muži ochotní prakticky ve stejném počtu jako ženy. V naší studii by 21 žen považovalo adopci za přijatelné řešení své situace, 15 žen nikoliv. Muži byli ochotni přistoupit k adopci v 16 případech a jen 12 mužů tuto možnost zcela zamítlo. U mužů byly tyto výsledky milým překvapením, u žen bylo vysoké procento proti adopci zarážející. ➤

ŠARKA KUBCOVÁ (1980)
Vystudovala sociální pedagogiku. Ve své diplomové práci se zabývala problematikou neplodnosti v partnerském vztahu.

► Tato skutečnost podle našeho mínění ukazuje, že touha po dítěti není vyhrazena pouze ženám – rodičovský pud je vrozený oběma pohlavím zcela stejně. Vzhledem k sociálním zvykostem naší společnosti ohledně zabezpečování rodiny po finanční stránce a po stránce péče o děti je tento pud u mužů potlačen. Doma s dětmi zůstává většinou žena. Ale pokud muž zůstane s dítětem z nějakého důvodu sám, bez matky dítěte, vyvinou se u něj stejné instinkty jako u matky.

Respondentky na otázku, za jakých okolností by přistoupily k adopci, uváděly nejčastěji: „po vyčerpání všech možností mít vlastní dítě“, „do pěti let“, „pokud by nebylo jiné řešení“ či „po druhém neúspěšném pokusu o početí s lékařskou pomocí.“ Respondenti (muži) nejčastěji udávali, že by k adopci přistoupili, pokud: „by neměli vlastní dítě“, „by to nešlo jinak“, „zdravotní rizika vůči manželce by byla příliš vysoká“ či „pokud by další pokus již nebyl pro ženu psychicky únosný.“ Odpovědi mužů jsou, jak je vidět, velice citlivé, jemné a plné ohledu na stav a pocity partnerek. I to je důkazem toho, že muži celou situaci prožívají stejně jako ženy, že jsou schopni své pocity sdělit a nestydí se za to – i přesto, že v dnešní společnosti stále přežívají kořeny dřívější výchovy, jež mužům nedovolovala ukázat svůj strach, lítost, smutek, nebo dokonce pláč. A vyhledat odbornou radu bylo a zřejmě stále mezi lidmi je vzhledem k mužům považováno za přiznání slabosti, za ostudu.

Literatura:

Kubcová, Š. (2004). *Problematika neplodnosti v partnerském vztahu*. Diplomová práce. Univerzita Hradec Králové.

Matějček, Z. (1992). *Dítě a rodina*. Praha: SPN.

Řezábek, K. (1999). *Léčba neplodnosti aneb: Co dělat, když chceme dítě*. Praha: Grada.

www.worldhealthorganization.com

www.neplodnost.cz

www.mednet.cz

Ne všichni respondenti, kteří byli ostře proti adopci, své důvody uvedli. U těch, kteří se vyjádřili, byl hlavním a jediným důvodem fakt, že už mají jedno dítě vlastní. Proč by měl být problém mít jedno dítě vlastní a jedno adoptované, nikdo nepopsal.

Dopad neplodnosti na vztah

Co se týče dopadu neplodnosti na samotný partnerský vztah, 100 % žen uvedlo, že situace s řešením problému neplodnosti měla pro jejich vztah nějaký přínos. Neplodnost byla z určitého pohledu hodnocena jako pozitivní událost v jejich životě. Ani jedna žena neuvedla, že by její partnerství tento problém ochudil. U mužů srovnatelně hodnotí přínos neplodnosti pro vztah 84 %. Ve zbylých 16 % však muži uvedli, že jim neplodnost něco vzala.

Mezi přínosy celé situace bylo u žen zahrnuto posílení vztahu a objevení „skutečného přítele“ v partnerovi. Ženy nyní cítily více vzájemného porozumění, ohleduplnosti, starostlivosti. Odhalily důležitost a podstatu partnerství. To, že s partnerem prošli nelehkým obdobím, jim dodalo sílu nevzdávat se po neúspěchu, trpělivost, schopnost řešit problémy. Dále ženy uváděly, že jim problémy spojené s léčbou neplodnosti umožnily setkání s kolektivem odborníků, kteří jim dodali naději, že i v jejich situaci je oplodnění možné.

Muži, kteří uvedli, že jim situace kolem neplodnosti něco dala, odpovídali podobně jako ženy. Ti, kterým neplodnost něco vzala, napsali, že to byla především radost ze života, protože nyní jejich vztahu chybí naplnění.

Dotazovali jsme se též na intimní soužití, na to, zda se dotazovaní milují se svými partnery stejně rádi jako před tím, než se v jejich vztahu začal řešit problém neplodnosti. Všechny ženy uvedly, že se s partnerem milují rády a spontánně jako dříve. 27 mužů na tuto otázku odpovědělo stejně – milování s partnerkou pro ně je stále stejně příjemné. 2 muži však uvedli, že milování pro ně již příjemné není.

Podobně dotazovaní muži a ženy odpovídali i na otázku, zda zvládli situaci kolem neplodnosti podle svých očekávání – zda jim jejich partner byl oporou. Všechny ženy byly s tím, jak situaci s partnerem zvládly, spokojeny. Též většina mužů byla spokojena. Až na 2 muže, kteří uvedli, že situaci s partnerkou nezvládli tak, jak by si představovali, že by měli. (Pro zajímavost lze uvést, že se nejednalo o ty muže, kteří uvedli, že milování již není tak spontánní.)

V současné době je v zahraničí trendem seznamovat navzájem lidi, kteří mají stejné problémy v takzvaných svépomocných skupinách. Záměr je jednoduchý – tito lidé si mohou být navzájem oporou, přáteli i poradci. Navzájem si mohou vyměňovat zkušenosti, rady, doporučení a hlavně uvidí, že podobný problém jako oni řeší i jiní lidé. V naší zemi toto bohužel zatím není zvykem. Dotazovali jsme se proto v jedné otázce, zda by partneři byli ochotni být poradci pro cizí pár, který se teprve seznamuje a vyrovnává s problematikou neplodnosti, podělit se o své dosavadní zkušenosti. 77 % žen uvedlo, že by tuto možnost uvítaly, 14% žen však tuto spolupráci odmítá. U mužů by 68 % bylo pro takovou vzájemnou pomoc a 32 % proti.

Závěrem se tedy dá říci, že ačkoli je neplodnost stresující záležitostí a její léčba klade značné nároky na psychiku, partnerský vztah spíše posiluje a utužuje, než aby jej narušila.